

Nro. 6.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétaból, Pénteken Januarius 18-dik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s.

Felsőges Urunknak kedves testvér öttse, és a' Fels. Austriai Háznak egy kiváltképpen való díszje *János Cs. K. Fő Hertzeg*, a' ki a' Természeti Historiát és a' Geografiát tárgyazo dolgoknak esméretében különösen gyönyörködik, és a' ki Stajer Országban, a' tudományoknak ezen ágában már sok hasznos rendeléseket is tett, *Sartory Ferentz* ide való Csász. Kir. Könyvek Revisorának azon szép munkáját, mellyet ezen tudományra nézve ki adott, és Eő Csász. Kir. Fő Hertzegségnek méltó tisztelettel be nyújtott, igen kegyelmesen venni méltóztatott, nemtsak, hanem egyszersmind következő levéllel tisztelte meg; a' fent nevezett Auctor urat. A' Figyelmed leg

F

újabb munkáját, melyet az Austriában, Salzburgban, Berchtesgadenben, Karinthiában, és Stajer Országban való utazásáról kiadott, tellyes örömmel olvastam. Sok olly tárgyakat olvastam én abban, mellyek még eddig nem igen vóltak esméretesek. Valósággal egyedül a' Kigyelmed munkás vizsgálódásának lehet azokat köszönni, mellyet Kigyelmed ditséretre méltó utazásának tzeljaúl tett vala. Továbbá is folytassa ezen fáradhatatlan munkásságát, hogy annál fogva Hazájának litteraturája eránt magát érdemessé tehesse; és ha én valamiben segítségere lehetek Kigyelmednek, hitesse el magával, hogy azt örömmest végbe fogom vinni. Azonban köszönöm ezen nékem bényújtott munkáját, 's vagyok különös betsüllettel. *Bétsben Decemb. 28-ik napján, 1810-ik esztendőben Fő Hertzeg János, tulajdon kezeirása.*

A' Fels. Királyi udvari Magyar Cancelláriának egyik érdeemes tagját, és Titoknokját, Méltos. L. B. *Gerliczy Mihály* Úr Eő Nagyságát, és Méltos. Királyi Tanátsos *Bizaki Puky László* Úrat, a' ki Tekintetes Abaúj Vármegyében számos esztendő-kig alsóbb és felsőbb közönséges hivatalokat, nevezetesen második és első All-Vice Ispányságot ditsiretessen, és mind Eő Cs. K. Felségének, mind a' Magyar Publikumnak tellyes megelegetésekre viselt, a' Fels. Kir. Magyar Helytartó Tanátshoz Tanátsosokká rendelni méltoztatott Fels. Urunk.

Az ide Havasalföldről jött magános tudósítások szerént az Orosz és Török Birodalom közt kezdődött békességes alkudozásoknak jó folyamata van, és nem sokára békesség fogja a' két

Hatalmásságok közt négy esztendőől fogva tartó ellenségeskedést fel váltani. — Gróf *Italinsky* néhai *Suwarow* Orosz Feldmarsalnak unokája, a' ki ennekeelőtte Triestben magános életet élt, azon békességes alkudozásoknak folytatására most *Bukarestben* van.

Azok az Illyriai tartományból való idegen személyek, a' kik az utólsó békesség után ide jöttek, és semmi szolgálatban nintsenek, ezen Cs. K. rez identziából való el menetelre parantsolatot vettek, kiváltképen azon okra nézve, mivel egy időtől fogva annyi idegen ember van itten, hogy miattok a' honnyiaknak szállást sem lehet találni, 's ezek miatt annyira fel verték a' házi gazdák a' házbert, hogy két három annyit fizettettek a' lakóikkal, mint két három esztendővel ennekeelőtte. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Magyar Ország.

Baranya Vármegyéből Decemb. 15-ik napján.
Innen azt irhatom, hogy ez a' Nemes Vármegye földi terméseire nézve igen bóldog, mivel annyi gabonája termett, hogy itt, ha tselédjei számához képest elegendőt vethetett, meg nem szorúl; azért is a' leg tisztább búzának Posonyi mérőjét örömet oda adnánk 7 forinton, de senki sem veszi. Nállunk bor is elég termett és jó, de ennek ahóját 20 — 25 forintokon tartogattyák, és noha tetemes folyamatja az illy drága, és nállunk szokatlan eladásnak nintsen, mivel semmi féie nagy kereskedók magokat nem jelentik, de a' szollós gazdák még is alábbszállani nem akarnak, úgy vélem azért, mivel az árrára nem szo-

tsak, mellynek kiváltképpen való oka az, mert a' gazda egy darab marhát, vagy egy pár hizlalt sertést el ad, szükségére és adózasaira elég pénzt kap. Ugyan is egy pár sertést a' menyői mázsára hizlalhat, annyi száz fotinron eladhattya, egy fejős tehenért 200 forintot, sőt többet is nyerhet; egy pár szép ökör ezer forinton, sőt fellyebb is elmegyen.

Az időjárása nállunk igen szép, tsak hogy gyakran essőzik, fagyunk és hidegünk annyi siats, hogy hizlalt sertéseinket bátran megölhetnénk, a' hónap még eddig színét sem láttuk.

A' bólti portékák az árra kiálthatatlan, és napról napra mind inkább nevedik. A' mester emberek kéz műveket tettzéseik szerént adják, és alkudni nem is akarnak. — Az isteni gondviselés a' szegényeknek tápláltatásokra nézve, tudállatossan munkálódik, tudniillik mindenek szer felett drágák tsak a' gabona az életnek első eleméntuma egyebekhez képest oltsó.

Nemes Arva Vármegyében egy új sóbánya találtatott fel, melly a' Felséges rendelések szerént akként fog műveltetni, mint a' Magyar Országai só bányák. Termett só legyen e' ez vagy pedig főzött, arról tudósittatva nem vagyunk, de hogy bőv legyen, azt bizonyossan irhattuk.

Frantzia Birodalom.

A' múlt 1810-ik esztendőben sok ritka dolgok történtek Frantzia Országban, ha az oda való Zsurnalistáknak hitelt lehet adni egészen, 25 aszszony személy, 4, 5, sőt 6 gyermeket is szült egyszerre e' világra; 50 vén ember holt

meg életének 110-ik esztendőjében, sőt egy köz-
zülök 14, esztendőt és hét hónapot ért; két vagy
három helyen veres hó esett; három aszszony
személy sok fájdalmak és ökröndözések közt,
egyik egy békát, másik egy kigyót, a' harmadik
egy gyékot okadott ki, mellyet több esztendő-
kig viselt a' gyomrában.

Frantzia Országban sok tudós és nevezetes
emberek hóltak meg a' múlt 1810-ik esztendőben,
ugymint: *Naigeon* Diderotnak kedves barátja;
Potier nagy Jureconsultus; *Baudouin* híres férfi
bába; *Domergue* híres Grammatikus; *Bysse* ne-
vezetes Akadémikus, az *Orleansi* Püsoök; *Rous-
seau*; *Luce de Lancival*; *Fleurieu*; *Le Hoc*; *Thou-
vot* híres Orvos, Kardinal *Caprara*; *Moitte* és
Chaudet nagy képfarágók, *Montgolfier* híres Ae-
ronauta; *Caillard*; *St. Ange*; *Fromerie* *Treillard*
nagy Státus minister; és *Albisson* Státus Titoknok.

A' *Cadorei* Hertzeg Champagny külső dol-
gokra ügyelő Frantzia minister következendő mó-
don festette le néhai *Fox* Anglus ministernek mo-
ralis vagy erköltsi tulajdonságát: „*Fox* ügy-
mond, nagyon megvilágosodott ember vólt, a' ki
az *Amiensi* kevés ideig tartott békesség alatt *Pá-
ris*ba jött, és mind ezt az Országot, mind *Na-
poleon* Császárt megismerte, hazájába vissza
menvén a' kormányra emeltetett. Altal látva ő
azt, hogy Frantzia Országot semmi Hatalmas-
ság vissza nem viheti előbbeui állapotjára, ha-
nem hogy abban állana az igaz politika, hogy
az ő előbbre való meneteleinek határ szabattas-
sék. Jól érzette, hogy a' harmadik Coalitióból,
avagy öszveszövetkezésből Frantzia Országra kö-

vetkezett hasznot másképen képzelik, mint kellett volna, és hogy gondolni sem lehet Frantzia Országot azoktól a' hasznoktól megfosztani, melyeket győzedelmei által magának keresett, hanem inkább arról, hogy a' hamar köttetendő békesség által újabb keresményeinek ellene álhasson, mellyek a' hadakozás folytatása által mind jobban jobban öregbítettnek. — Ez a' minister világossan által látta azt, hogy Frantzia Ország Angliának hamis politikájából sok hasznot fog húzni, és azt is megjövendölte, a' mi Angliára fog következni. Jól tudta, hogy Anglia szerentsés lenne, ha a' száraz Európai Hatalmasságok közzül senki semmit sem vesztené. Ő arra fordította a' maga politikáját, hogy Frantzia Ország a' fegyvert le tegye, és hogy Németországban az északi szövetséget a' Rénusi szövetség ellen fel állithassa. Jól tudta, hogy a' Prusziái Birodalom, egyedül a' békesség által mehetnek meg az arra következhető veszedelmétől, és hogy ennek a' Hatalmasságnak sorsától fogna Szakszoniának, Haszsiának, az Emsi, Wéseri, Elbei, Óderai és a' Wistulai környékeknek jövendőbéli sorsok függeni. — Fox, mint nagy elméjű, és messzelátásu ember nagyon bántódott az Ammiensi békességnek rongtatásán, és az azt követett visszaszerezhetetlen vesztegeken, a' nagyobbaknak el távoztatása végett Lord *Lauderdlét* Párisba küldötte.

A' múlt Decemb. 26-ik napján, esteli 7 és 8 óra közt igen nagy menydörgéssel, villamlással és zápor essővel elegyes szélvész volt Párisban. Hasonló de az esztendőnek ezen tikkelyében szo-

katlan természeti dolgok történtek Nancyban, és az Országnak több városiban. — A' Fr. Monitörnek 31-ik Decemberei darabjában, a' Minotaurus nevezetű Anglus hajónak az a' szerentsétlensége, melly azt a' Bálticum tengerben érdeklette vala, hivatal szerént előadatik. A' nevezett tengerből Yarmouthba való útjában igen nagy szélvész támadott, mellytől a' Hollandiai tenger partokhoz tsapatott, és noha annak veszedelemből leendő megszabadítására mindent el követtek a' matrozok, de semmiképen meg nem menthették, és az azon vólt 590 hajóseregbeli katonák közzül 110 embernél meg nem menekedhetett több a' tenger torkából, a' kik két tsónakon a' Texeli szigetre eveztek sok veszedelem közt, a' hol igen emberiképen fogadták őket a' lakosok, 's azután hadi fogságra vitettek. — Azt jegyzik meg a' Historikusok, hogy a' Hollandiai tenger partok, télnek idején, mindenkor veszedelmesek vóltak az Anglus hajókra nézve; 1800-ik esztendőben, December hólnapjában egy Anglus fregat ment Londonból Hamburgba 60000 font Sterlingből álló segedelempénzel, de a' mellyet útjában a' tengeri szélveszek elővévén a' Hollandiai tenger partokhoz tsapódott, és elmerült. Az azután következett nyáron annak felkeresésére, és kimerítésére egynéhány hajók küldettek, de fel nem találhatták.

Azoknak a' Frantzia újj osztályoknak által vételekre, mellyek északi Német Országban fel állittattak, az Eckmühli Hertzeg, Fr. Marsal *Dávoust* küldetett, a' ki tudniillik azoknak kormányozójává tétetett, és a' ki néhány hólnapoktól

fogva Párisban mulatván, minden halasztás nélkül Hamburgba fog utazni, a' melly városba tudniillik a' kórmányozó Commissionak jövendőbéli lakhelye fog lenni. Ez a' hires Fr. Generális, a' ki mind a' Jénai mind az Austerlitzi útköze-
tekben magát nagyon megkülönböztette, és a' Frantzia Armadiának a' győzedelemre utat nyitott, az északi Német Országba levő Fr. hadi seregeknek kórmányát ismét kezére fogja venni.

A' Hánseatika városoknak, ugymint *Brémának* Hamburgnak, és Lübecknek Frantzia Országgal való öszve kaptoltatásoknak emlékezetes napja a' jelenvaló hólnap első napján ment végbe. Ennek az új Epochának tudokra való adatása, Hamburgban több tanátsbéli és polgári gyűléseknek tartására szolgáltatott alkalmatosságot, mellyben egyenként tanátsos férfiakból, és 20 Polgárokból álló Commissio rendeltetett ki, a' kik tudniillik az új alkotmánynak felállításában jelen legyenek. Azok között a' Frantzia Országi Státus Tanátsosok között, a' kik azon tárgynak eszközlésére oda rendeltettek, a' mult December 30-ik napján még egy sem volt Hamburgban. Addig, mig ezen új alkotmány felállittatik, az oda való Tanáts a' maga hivatallyát folytatni fogja.

A' Frantzia Országi kereskedő városoktól sok deputátusok mentek Párisba, rész szerént azért hogy azon kereskedést tárgyzó tanátskozásban, melly a' belső dolgokra ügyelő Frantzia Minister elő ülése alatt tartatni fog, jelen lehessenek, rész szerént pedig azért, hogy a' Frantzia fő Kórmány széknék esedező leveleket nyujtas-

ának bé az ellen a' rendelés ellen, melly szerént a' jövő Május első napjától fogva a' Levánti gya-
potnak egyedül a' Simploni Osztályon keresztül
való bé vitetések rendeltetett vala, hogy azt meg
változtathassák, és meg matathassák, hogy ez a' de-
cretum Frantzia Országának északi tartományaira
nézve nem tsak nem hasznos, sőt inkább felette
káros lenne, és az olly módon bé vitetendő gya-
potnak az árra nagyon fel emeltetne. Egyébb
eránt azt olvassuk a' közönséges újság levelek-
ből, hogy a' Frantzia kereskedésre nézve rövid
idő múlva újjabb rendelések fognak ki adattatni.

Nagy Britannia.

Az Alsó Parlamentumnak Decemb. 20-ik nap-
ján tartott gyűlése, mellyben a' Wallisi Her-
czegnek Regenségéről volt a' tanátskozás, esté-
től fogva mas nap virattig tartott, és sok egy-
mással való vetélkedes vólt a' Parlamentum tag-
jai közt. Az Antiministerialis részről valók köz-
zül leg elsőben is *Sir Francis Burdett* állott fel,
és mint már ennekelőtte is, úgy most is vilá-
gossan ki mondotta, hogy a' Parlamentum,
sok tagjait a' Ministerek pénzél, 's igirettekkel
megvesztegetvén, maga szabadságával nem él-
het. Azután úgy festette le a' ministereket, mint
tudatlan, rövid látású, tsalárd, álnok, és tsaló
embereket; a' múlt esztendőben a' Walchereni
szigetbe küldött szerentsétlen expeditióról sem
felejtkezvén el, azt Anglia Országra nézve el-
törülhetetlen mptsoknak lenni mondotta.

Annak még bizonyítására, hogy a' ministe-
rek a' Parlamentumot, sőt az egész nemzetet meg

tsalták, a' többek közt azt említették, hogy az orvos Doktoroknak vallástételek szerént, 1788-ik esztendőől fogva soha sem állott helyre a' Király egészsége tökéletesen, 's azután illy kérdést tett fel: Ki uralkodott azon idő alatt? Beszédjének vége felé, melly hol nevetséggel, hol zugolódással vétetődött, Nagy Britannianak jelenvaló szomorú ábrázatját rajzolta 'le, 's végtére beszédjét a' Wallisi Hertzeg magasztalásával rekesztette bé, kinek, hogy a' Haza végső veszedelemtől leendő megmentésére a' Régenség általadattassék kívánta és sürgette.

Egy kevésbé mértékletesebben, de még is elég hathatossan szólóttak a' Regenségnek megszorításáról az antiministerialis résznek több tagjai, nevezetessen *Ponsomy*; *Whitbread* és mások. Az utólsóbb azt tudakozta a' financialis ministertől: Ki kormányozta az utólsóbb hét hetekben a' Státus dolgait? ki élt a' Királyi hatalommal azon időől fogva? A' Királynak jelenvaló betegsége alatt bizonyóssan vissza éltek a' ministerek a' királyi hatalommal, sok hadi népet küldöttek ki az Országból; de el jön még az az idő, mellyben számot kell nékiek azért adni.

Az Angliai Parlamentumnak ezen tárgyról való vetélkedésére illy jegyzést adott ki a' *Journal de l'Empire* nevezetű Párisi közönséges újságlevél: Hát meg maradé az Angliai Kormányzék az örökké tartó háborúnak alkotmánya mellett? Követni fogja e' a' Regens a' Parlamentum maximáit, mellynek nyakassága és rövid látása annyi sok szerentsétlenséget szült. Még egynéhány szempillantatja van Angliának a' gondolko-

zásra. *Hamlettel* azt mondhattya: *Lenni vagy nem lenni, ez az utolsó kérdés.* Az a' sok szerentéltenség, melly Angliát két hólnaptól fogva érdeketta, a' jövendőkre őtet megtanithattya. Egész létele a' kereskedésenn fundáltatott, és ez a' kereskedés, melly sebesebben hanyatlik mint nevedett, óriási előmeneteleket többé nem tehet, és közelget az az idő, mellyben semmi életet nem lehelhet Angliai beléje. "

„Hollandiának és a' Hanseatika városoknak Frantzia Országgal való öszve kaptoltatások örökre le nyomja az ő tsalárdtságokat, a' Balticum tengerben való nagy hajóseregnek sorsa, a' *II. Filép* Király ármadiájának sorsára jutott, az Helgolandi sziget sikeretlen magazinuma lönn a' száraz Európából számkivetésbe küldetett, és megkárosítatott portékáknak. Svétzia Ország előtök az utat bé zárja; minden tengerekenn, a' mellyeket ekkorig számtalan Anglus hajók fedettek bé, egyszeriben nagy szélveszek támadtak, és semmi tsalárdtságot s veszedelmet nem visznek kikötőhelyeikbe. — A' Frantzia Ország és az északi Amerikai szabad Státusok közt vólt villongások megszűntek, ezek a' Státusok még akkor is, midőn magok szabadságokért hartzoltak, nem irtodtztak annyira az Angliai kereskedéstől mint most. Több esztendőktől fogva nem engedték az Amerikai hajók a' Chinába való kereskedést az Anglus kereskedőknek, Északi Amerikában hazafiak közt való háború támadt, melly Angliának politicájára és fősvénységére nézve veszedelmes történet; minémű következései fognak annak lenni? nem egyebb hosszszas és véres füg-

getlenségnél. Déli Amerika az északi szabad Státusoknak példájokat fogja követni, semmi bátorságosabb eszközt nem találván boldogságoknak fenn tartására, hova 's tovább el idegenednek Angliától. —

„Ezeknek a' sok szerentsétlenségeknek következése a' három Országnak közepette fogja magát ki ütni; minden veszedelembe forog, minden tántorog; semmi állandósága nem lehet a' köz boldogságnak, mindenütt zenebona uralkodik, mellynek le tsendesítésére nints ereje, elegendő. Mitsoda vigasztaló ki menetele leszen az Anglusokra nézve Spanyol és Portugalliai Országoknak? mikor szűnnek meg azoknak veszedelmek eránt bé hunyt szemekkel lenni, a' kiknek szövetséges baráti lenni láttattnak, de valósággal nem azok, a' midőn hadi foglyaikat ki váltani kellene Angliának, Mallaga és Biskáya ellen küldött két expediíói épen olly szerentsétlenek voltak, mint Don Juannak, vagy Marguesillasnak vakmerő próbatételeik. — Minémű kimenetele leszen a' Lord *Wellington* Liszbona előtt lévő erős táborhelyének? majdan meg fogjuk tapasztalni. Az *Ile de France* sziget mellett Anglusokon esett szerentsétlenség ugyan nem veszedelmes következésü, de még is olly, melly az ő nagy kevélységeket nagyon meg sebesítette. Két *Franzia* fregatok annak a' nemzetnek négy fregatját, melly magát tengerek urának tartya, meg verték 's meg égették. — Lehetetlen Angliának nyughatatlanóság nélkül a' mi kikötőhelyeinkben való készületeket szemlélni, melly annak az őrző Angyalnak nagy elméjét és áthatosságát mutattya,

a' ki az Anglusokat a' száraz Európából kirekesztette.“

Spanyol Ország.

A' Perpignáni tudósítások szerént az a' Frantzia osztálysereg, melly nem régiben Olasz Országból, Frantzia Ország déli részén keresztül Katalóniába marsirozott, Gironába már megérkezett, 's ott magát a' Katalóniai ármadiának tartalék seregéhez tsatolta, és azon tartomány északi részében való tsendességnek további fenn tartására ment Marsal *Macdonald* parantsolatjára, ő maga pedig annak déli részében folytattya az insurgensek ellen való háborút, és azokat a' fegyveres haramjákat, a' kik a' köszálas hegyek közzé vették magokat, zárva tartya. *Girona* városa közt, a' hol a' Frantzia ármadiának leg nevezetesebb fegyveres tára van, és a' Marsal *Macdonald* ármadiája közt való föld egészen szabad. Néhány környűlállásokból azt lehetett kihúzni, hogy az Anglusok a' Valentziai insurgensekkel együtt a' tenger partyára ki szállanak, de mutatni sem mérészlették magokat. —

Barcellona, mellyben most Generál *Lacombe St Michel* a' kórmányozó, még most is bé zárva tartatik, de semmi ellenséges seregek nintsenek annak szomszédtságában, és azon város mind tábori eleséggel, mind őrző néppel meg van töltve, a' lakosok is tsendesen viselik magokat. Egy szóval, miöltá Marsal *Macdonald* az ott táborozó Fr. truppokat ott kommandirozza, másképen folynak a' hadi dolgok; annakelőtte tsak Katalónia északi részének birtokába vóltak a' Fr. ha-

di seregek, sőt imitt amott annak néhány kerületben is hatalmat vettek az insurgensek; ellenben Katalóniának déli részében egyedül Barcellona városának birtokában voltak a' Frantziák a' körül belől lévő helységeket pedig az insurgensek birták. A' Kataloniában és Arragoniában lévő Frantzia seregek közt pedig semmi formalis, vagy helyes egyesség nem volt. Marsal *Mocondald* legelsőben is abban foglalatoskodott, hogy azokat az insurgens tsuportokat, a' mellyek a' nevezett két tartomány közt tsavargottak, és hol Arragoniába ütöttek bé, hol Kataloniát bé borították, mesterséges forgásai által egészen eltörülhesse és *Suchet* Generálnak költsönös munkássága által, a' ki Leridát el foglalta, és az Ebro folyóviz alsó részének mind a' két partját az ellenségtől meg tisztította, azt tökéletesen végbe is vitte. Egész erejét Montesa ellen fordította, a' hol annakelőtte az insurgenseknek leg nagyobb erejek, és fekvő helyek volt, onnan őket kiűzte, 's azután minden Ebro és Lobregat folyovizek közt volt taborhelyeiket el foglalta, az alatta, és a' General *Suchet* vezérlése alatt lévő hadi seregek közt az egyesülést felállította, 's annál fogva Gen. *Suchet*nek bátorságos utat nyitott a' Tortosai erősségnek megszállására. Kétseg kívül nem sokára fel fogja azt annak kormányzója adni, a' ki ekkorig olly reménységgel volt, hogy néki a' Valencziai és Arragoniai insurgensek segítségére fognának menni, de nagyon megtsalatkozott, minekutánna minden pontokon megverték volna őket a' Frantziák.

Északi Amerika.

A' mint említettük már ennekelőtte kevés szókkal, a' WASHINGTONI Congressusnak (Státus Gyűlésének) mostani Előülője *Maddison* olly parantsolatot adott ki, melly szerént a' Louisiána tartománynak az a' része, melly ekkorig a' Spanyol Monarchiához tartozott, a' Perdido folyóvizeig foglaltassék el az északi Amerikai Respublika számára, melly napnyugoti Flóridának leg nagyobb részét teszi, és termékeny föld. Erre a' parantsolatra az oda való lakosok közt támadt villongás szolgáltatott alkalmatosságot, ne hogy azok közt is hazafiak közt való háború üsse ki magát, és a' szabad Státusokat nyughatatlanságba ejtse. — Az oda való *Conventionálisták* (igy nevezik magokat azok, a' kik a' Spanyol Monarchiatól el pártoltak) 500 — 600 fegyveres embert gyűjtöttek öszve, és a' Baton-Rouge nevű erőseget el foglalták; ellenben az *Anti-Conventionálisták*, t. i. a' régi Spanyol Monarchiához ragaszkodó lakosok, ennek a' tartománynak napkeleti részében gyűllöttek öszve, és ellentállani igyekeznek a' Conventionálistáknak. A' Floridai democratica újság levelek a' Conventionálistáknak tselekedeteket helybe nem hagyják. — A' *Journal Aurora* nevű közönséges újság levelek e' tárgyról következőképen szólnak: „A' Floridai Revolutionnak olly folyamatja van, mellytől nagyon lehet félni, szabadtságoknak gyamolítására sem segítő eszközeik, sem elegendő népek, sem tábori eszközeik nem lévén, olly végzést hoztak, mellyel az északi Amerikai Státusoknak jussaikat megsértették, a' Spanyol Kormányzék ellen ha-

dat indítottak, és a' Pensacoli Anglus Colonisták közt is nagy villogást gerjesztettek 's őket erőszakkal a' pártosságra indították.

Szükség azokra nézve, a' kiknek Amerika geographica esméretére alkalmatosságok nintsen, Floridat rövideden le rajzolni. Ez az Amerikai tartomány északi Amériának dél és napkelet közt való tenger partjain fekszik, melly hajdan Spanyol, Frantzia és Vad Floridára, most pedig *napkeleti és napnyugoti* Floridára osztatik fel. Az *elsőbb* észak felé Georgiával, délre 's napkeletre az Atlanticum tengerrel, napnyugotra pedig az Apalachicola folyovizzel határos, 's ez által választatik el napnyugoti Floridától. — Leg elsőben is zoo esztendőkkel ennelötte a' Spanyolok telepedtek abban le, a' kikiről 1763-ik esztendőben az Anglusokra szállott, 1783-ik esztendőben pedig, ismét a' Spanyolokra ment vissza. — Ennek a' Florida tartománynak *napnyugot felé való része mellett* fekszik a' Louisiana tartomány, melly XIV. Lajos Frantzia Királytól vette ezt a' nevezetét, mivel ennek uralkodása alatt találtott fel, mellyet 1763-ik esztendőben Spanyol Országának engedtek a' Frantziák, ezeknek 1801-ik esztendőben ismét vissza adták a' Spanyolok, a' Frantziák pedig, előre el látván a' köztök és Anglusok közt támadandó háborút, 15 milliom dollardon, vagy 75 milliom liveren az északi Amerikai Republikának adták el. E' miatt villogás támadván Spanyol Ország és ezen Respublika közt, mind ekkorig sem tsendesedtek le, kiváltképen azért, mivel az Amerikaiak napnyugoti Floridának egy részét is magokévá igyekeztek tenni.